

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 42. TĀ•DNE

StĀ™eda, 24 Ā™Ā-jen 2007

PoĀ•así nĀ›jak blázní... KdyĀ¾ jsem šla nakoupit, nevĀ›Ā™ila jsem oĀ•im, pĀ™ed sámškou byl keĀ™ osypar kvĀ›ty. PĀ™ísloví Ā™íká: "Kvetou-li stromy na podzim podruhé, bude zima aĀ¾ do konce kvĀ›tna". Uvidíme... V New Yorku je dusno a kolem 30° C, takĀ¾e místo bund se chodí v triĀ•ku.

Zato v ĀĀechách nasnĀ›Ā¾ailo, coĀ¾ se projevilo - jak jinak - zvýšeným poĀ•tem bouraĀ•ek. V televizi uĀ¾ zaĀ•inají Ā vánoce... Lukáš (18. 10.) toto jméno pochází z latiny a oznaĀ•uje Ā•lovĀ›ka pocházejícího z kraje zvaného Lucania. (Kraj v jihozápadní Itálii, nacházející se mezi Tyrrenským moĀ™em a Tarentským zálivem - nyní se nazývá Basilicata. Luccania byl starovĀ›ký název tohoto území). NicménĀ› lidstvu je znám urĀ•itý konkrétní Lukáš, který se narodil ještĀ› pĀ™ed Kristem v Antiochii - v Sýrii. Byl lékáĀ™em a pĀ™vodnĀ› byl i pohanem. Nikdo neví, jak se vlastnĀ› kĀ™esĀ›anství dostal. Avšak kolem roku 50 (n.l.) se pĀ™ipojil k apoštolu Pavlovi, kterého po sedmnáct let vĀ›rnĀ› doprovázel. KdyĀ¾ však Pavla v Ā™ímĀ› popravili, usadil se Lukáš v Ā™ecku, kde sepsal své Evangelium a Skutky apoštolské. ĀĀímĀ¾ se proslavil navĀ›ky vĀ›kĀ™. Stal se patronem dobytka a je zobrazován s býkem, který stal jeho symbolem. Lístky s poĀ¾ehněním, posvĀ›ceným o svátku svatého Lukáše, se podávaly nemocnému dobytku, neboĀ¾ lidé od stĀ™edovĀ›ku vĀ›Ā™ili v jejich kouzelnou moc. PĀ™ikládaly se téĀ¾ na tĀ›lo nevytěĀ•itelnĀ› nemocnĀ›enám pĀ™i porodu. Jméno Lukáš se poslední dobou stává velmi populární a znaĀ•nĀ› nám jich pĀ™ibývá. Z tĀ›ch našich bychom mohli jmenovat lamaĀ•e dívĀ•ich srdcí, herce Lukáše Vaculíka - a také nadporuĀ•íka Lukáše, který se ovšem jmenoval kĀ™estním jménem JindĀ™ich. Švejkologové a kĀ™iĀ¾ovkáĀ™i vĀ› HaškovĀ› knize je o tom pouze jediná zmínka - a to na lístku, který po Švejkovi poslala právĀ› se pĀ™istĀ›hovavší dáma (takto manĀ¾elka obchodníka chmelem) a který zaĀ•ínal slovy: "Lieber Heinrich..." Michaela (19. 10.) Michaela je Ā¾enská podoba jména Michael. JiĀ¾ jsme zde probírali, Ā¾e jméno Michael znamená "bohu podobný" a Ā¾e to byl jeden ze Ā•tyĀ™ archandĀ›lĀ›. NicménĀ› tento den je zasvĀ›cen Michael, která se narodila ve 14. století v Itálii ve mĀ› Pesaro. Byla krásná a bohatá a mohla mít na co si vzpomĀ›la - ale nĀ›jak ji to nenapĀ™ovalo a hledala smysl Ā¾ivota ve vĀ›cech duchovních. K údivu svého okolí se pĀ™idala k druĀ›inĀ› Františka z Assisi - toho jsme tu probírali nedávno. ZaĀ•ala spolu s Františkány pomáhat tĀ›m nejoboĀ¾ejším z ubohých. Rozdala pĀ™i tom veškerý svĀ™ majetek, vĀ›douc, Ā¾e smysl Ā¾ivota neleĀ¾í v hromadĀ›ní bohatství, ale v nĀ›Ā•em úplnĀ› jiném. Její pĀ™íbuzní ovš stejného náhledu a dali jí to patĀ™iĀ•nĀ› pocítit. Michaela toho ovšem nedbala a aĀ¾ do své smrti se vĀ›novala svému poslání - tedy aĀ¾ do roku 1356, kdy zemĀ™ela. Michaela je krásné jméno a jiĀ¾ dlouhá léta se dává malým holĀ•iĀ•kám. TakĀ¾e Michael, Míš a Míšánek je opravdu hodnĀ›. Skoro pĀ›tašedesát tisíc. Z nich všech si mĀ›Ā¾eme pĀ™ipomenout neodolatelnou Digi z "Ulice" - která se obĀ•anským jménem jmenuje Michaela Maurerová.. Vendelín (20. 10.) není jiná podoba Ā•eského Václava, jak bychom se mylnĀ› domnívali (usuzující podle zdobnĀ›lin Venda, Venca, Venouš a podobnĀ›). Je to jméno pĀ™vodu nĀ›meckého a jménem Wende oznaĀ•ovali NĀ›mci své sousedy - Polabské Slované. (To byli ti, o kterých Jan Kollár pĀ›l ve své Slávě dceĀ™i: "Aj, zde leĀ¾í zem ta, pĀ™ okem mým slzy ronící, kdysi kolébka, nyní národu mého rakev".) Ale ovšem je zde - jak také jinak - svatý Vendelín, který ale nebyl ani NĀ›mec, ani polabský Slovan, ale Skot. Namouduši - narodil se roku 550 ve Skotsku. Vše, co o nĀ›m víme, jsou pouze dohady a legendy. Podle jedné byl dokonce královským synkem. Ve svých dvaceti letech se prý vydal na svatou pouĀ¾ do Ā™íma. Po svém návratu zakotvil jako poustevník poblíĀ¾ Trevíru, v NĀ›mecku. Ale nechtĀ›l Ā¾ít z milodarĀ› a tak se Ā¾ivil jako pastýřĀ™. Jednou ho jeho pán našel i se stádem daleko od salaší a tak se domníval, Ā¾e mu Vendelín chce stádo ukrást, neboĀ¾ nevĀ›Ā™il, Ā¾e by se všichni mohli vrátit domĀ› vĀ•as. K jeho neskonalému pĀ™ekvapení, po svém návratu našel doma jak Vendelína, tak i celé stádo. Pán se zastydĀ›l a poprosil Vendelína za odpuštĀ›ní a za odmĀ›nu mu vystavĀ›l poustevnu. O jeho zboĀ¾nosti a moudrosti se dovĀ›dĀ›li mniši z nedalekého kláštera a poĀ¾ádali ho, aby se stal jejich opatem. Další legenda se vypráví o jeho pohĀ™bu. Mniši Vendelínovo tĀ›lo pohĀ™bili do pĀ™ipraveného hrobu - ale druhý den ho našli venku na hrobĀ›. Z toho usoudili nechce být pohĀ™ben na tomto místĀ› a tak poloĀ¾ili jeho tĀ›lo na káru a zapĀ™áhli do ní dva volky. Tito táhli káru pryĀ• a zastavili se aĀ¾ na místĀ›, kde Vendelín rád meditoval. Tam ho taky pohĀ™bili. VendelínĀ› je u nás velmi málo - Lidé dávají vĀ›tšinou pĀ™ednost jménu Václav - nicménĀ› jednoho slavného bychom našli. Je to slavný herec, Vendelín Budil. Brigita (21. 10.) je keltského pĀ™vodu. Je odvozeno od slova "bright" - silný, mocný, v pĀ™eneseném slova smyslu má téĀ¾ význam "opevnĀ›né hradištĀ›". Z Ā•ehoĀ¾ vyplývá, Ā¾e dívka, potaĀ¾mo Ā¾ena jménem Brigita, není jen tak na tintítko, ale poĀ™ádná Ā¾enská, která má pevnou vĀ›li a kterou jen tak nĀ›co nerozhází. PatrnĀ› z tĀ›chto dĀ›vodĀ› se stala patronkou Irska. PĀ™vodnĀ› prý byla druidkou - tedy knĀ›Ā¾kou - a sídlila pod velkým dubem. Keltské vĀ›bec mĀ›li k dubĀ›m dĀ›vĀ›rný vztah. Kolem roku 470 ji pokĀ™til údajnĀ› sám synovec Svatého Patrika a tak se Brigita stala kĀ™esĀ›ankou. Z její chýše pod dubem postupnĀ› vyrostl "kostel dubu" Kil Dara, ze kterého ještĀ› pozdĀ›ji vznikl Ā¾enský klášter, kam se uchýlovaly mladé kĀ™esĀ›anské dívky. Brigita není u nás pĀ™íliš oblíbené jméno, ale hodnĀ› se dává v NĀ›mecku, Anglii a ve Francii. Za všechny mĀ›Ā¾eme jmenovat nezapomenutelnou francouzskou hereĀ•ku Brigitte Bardot. Sabina (22. 10.) je Ā¾enská jméno latinského pĀ™vodu. OznaĀ•ovala se tak pĀ™íslušnice Ā™ímského rodu SabinĀ›. Jmenovala se tak i svatá Sabina, muĀ•ednice, která se stala patronkou Ā™íma. Pod její ochranu se téĀ¾ mohou uchýlit Ā¾eny v domácnosti a dĀ›ti. Je jí vĀ›nováno mnoho umĀ›leckých dĀ›l a stavebních památek. Za všechny uvádím chrám sv. Sabiny, který se tyĀ•í na Ā™ímském Aventinu. Je to jedna z nejpozoruhodnĀ›jších italských bazilik a rozhodnĀ› stojí za shlédnutí - budete-li mít cestu do Ā™íma. Byla vystavĀ›na jiĀ¾ roku 425 na základech antického Titulus Sabinae. Zajímavé téĀ¾ je, Ā¾e zde v r.1219 zaloĀ¾il Svatý Dominik svou Ā™eholi a dokonce vám - kdyĀ¾ budete hodní - ukáĀ¾ou pomeranĀ›ovník, který tenkrát Dominik osobnĀ› zasadil. Sabina u nás nebylo pĀ™íliš Ā•asté jméno - ale Ā•as oponou trhnul, od té doby se na prknech znamenajících svĀ›t a na televizní obrazovce objevila krásná hereĀ•ka Sabina Laurinová a jistĀ› pĀ™ibyly i další. KdyĀ¾ se narodila první holĀ•iĀ•ka naší milé hereĀ•ce IvĀ› JanĀ¾urové, tak jí dala, pĀ™ed tĀ›mi cca 35 léty, také jméno Sabinka. A vĀ›bec to prý nebylo proto, Ā¾e tenkrát mĀ›li saaba.... Teodor (23. 10.) Toto jméno je Ā™eckého pĀ™vodu - znamená "Dar BoĀ¾í". Do Ā•eštiny se toto jméno

překládá jako Bořidar nebo Bohdan. My si dnes můžeme připomenout biskupa Teodora, který byl prvním známým biskupem ve východním Wallisu. Údajně to byl on, kdo našel ostatky svatého Mauricia a jeho družiny, a nechal je uložít v bazilice Svatého Mořice v Agauru, kterou sám vybudoval. Teodor zemřel někdy na přelomu čtvrtého a pátého století a jeho hrob se stal významným poutním místem. Nicméně, když toto území v r. 1789 obsadili Francouzi, tak se jeho ostatky ztratily a nikdo je už nikdy nenašel. Dodnes nikdo nepochopil, kam tenkrát těm Francouzům byly. Zvláště, když si člověk uvědomí, že se jednalo o nevzdělané vojáky. Mnoho Teodorů u nás není - i když i to má své - ale dva slavní by se našli. Slavný herec Teodor Piškák a jeho neméně slavný potomek - Teodor Piškák - výtvarník, který obdržel sošku Oscara za kostýmy ve Formanově filmu Amadeus. Nu, a druhá holčička Janůrová se jmenuje Teodora. Alespoň to oslavování brali doma najednou. Obě "holčičky" už jsou dávno dospělé a obě herečky. Nina (24. 10.) má se toto jméno považuje za ruské - není tomu tak. Původ toho jména je prastarý. Původně pochází z Persie a dotyčný Ninos byl zakladatel Asyrského státu. Údajně to znamenalo "úspěšný". Nina je tedy úspěšná. Ninos byl také zakladatelem města Ninive - které, narodil od jména, již dávno neexistuje. Jiné teorie praví, že toto jméno vzniklo ze perského slova nio - tedy chlapec, dítě, nebo potom ná, holčička - tedy dítě ženě. Jiní jazykologové tvrdí, že jde o zdrobnělinu jména Antonín a následně jeho ženskou podobu. Až už je to jak jméno je to přikné a libozvučné a zase se začíná hodná dávat. Za věchny bychom připomněli německou zpěvačku Ninu Hagen (99 Luftbalons) a laskavou a vlídnou českou herečku Ninu Diviškovou. Beáta (25. 10.) česká znamená šťastná, blažená, oblažující. Odpovídá mu české jméno Blažena. Je z latinského jména Beatrix nebo Beatrice. (Beatrix byla podle legendy zardoušena ve vězení v roce 304. Její strýc ji udal za vyznávání křesťanství, protože má zájem o vinohrad, který zdědila.) Jméno proslavila Beatrice, milénka florentského básníka Dante Alighieriho, který podle ní pojmenoval hlavní hrdinku svého díla Božská komedie, v němž provádí autora peklem i rájem. Ale Beáta žádná svatá nebyla, ani žádná nezemřela mučednickou smrtí. Prostě byla blažená a šťastná a měla kliku. Jestli to nebylo díky tomu druhému významu jména - "oblažující". Takovou přeci nikdo popravít nemůže... Za věchny bychom mohli jmenovat výtvarnici Beátu Rajskou, která svými módními návrhy získala mnoho ocenění, jak u nás tak i v zahraničí. Přivítám